

Forsl. t. L. om Sparekasser.

Det udvikles dernæst, hvorledes Sparekassernes Modstanderne yderligere svækkedes ved forskellige Særegenheder ved vore Sparekassers Virkemaade. De Midler, som Sparekasserne modtage, skulle for Størstedelen udbetales paa Anfordring, hvilket i Reglen ikke er farligt, naar Indskuddene bestaa af Smaasummer. Men medens det var den oprindelige Tanke med disse Kasser, at de skulde modtage og frugtbargjøre de smaa Beløb, som navnlig de arbejdende og ubemidlede Klasser efterhaanden kunde opsamle, have Forholdene udviklet sig saaledes, at ogsaa de mere velstaaende Klasser, især Gaardmandsklassen, i betydelig Udstrækning benyttede Sparekasserne, og at som Følge deraf en meget stor Del af Indskuddene ere store Kapitaler (Halvdelen af Interessenternes Tilgodehavende bestaar i Summer over 2,000 Kr., henved Tredjedelen i Summer over 4,000 Kr.). Det Betænkelige for Kasserne ved at modtage saa store Summer med Forpligtelse til at tilbagebetale dem uden eller med et kort Barsel turde være indlysende. Faren herved forsøges yderligere ved den Maade, hvorpaa Midlerne anbringes, idet Sparekasserne, medens de i Almindelighed have en meget lille Kassebeholdning og Intet eller Lidet anbragt i realizable Aktiver, anbringe den langt overveienende Del af Indskuddene som Prioriteter i faste Eiendomme.

Men det viser sig derhos, fortsætter Kommissionen, at samtlige de fremhævede Ulemper og Farer ved den bestaaende Ordning i de senere Aar ere saaledes i Tiltagen, at man ikke kan slaa sig til No med, at det hidtil er gaaet godt og derfor kan ventes at ville vedblive paa samme Maade, hvad Erfaringen fra den seneste Tid ogsaa paa flere Maader har godtgjort. I den sidste Menneskealder have Sparekasserne næsten alle været i en overordentlig stærk Fremgang, og under en saadan kan Meget gaa an, som ikke vilde være heldigt under en stillestaaende Periode; men det kan ikke ventes, at Fremgangen i Sparekasseinstitutionen vil vedblive efter samme Forhold som tidligere, da særlige Forhold og forbigaaende Konjunkturer vare en Hovedgrund til denne. Det gjælder da for det Offentlige om i Tide at skride ind og paahyde Indførelsen af passende Forsigtighedsregler.

At Staten er berettiget til en saadan Indgreben, har Kommissionen ikke anset for tvivlsomt. Det er saa store Summer, der ere anbragte i Sparekasserne, at disses Bestyrelse nødvendigvis maa være i høj Grad betydningsfuld for Samsfundets Ve og Vel. Men hertil kommer, at de i Sparekasserne indstaaende Summer ikke udelukkende tilhøre store Kapitalister, men at det er hele den store Masse af Befolkningen, navnlig ogsaa Arbeidsklassen, der er Sparekasseinteressenter. Sparekassespørgsmaalet er derfor mere

end de fleste andre et egentligt Samsfundsspørgsmaal. „Arbejderbefolkningen, som betroe Sparekasserne sine surt erhvervede Sparepenge, er ikke i Stand til selv at bedømme Sikkerheden, der ydes; den betroe sig med blind Tillid til enhver Institution, der bærer Navnet „Sparekasse“. Naar da dette Navn bliver misbrugt, er det Statens Pligt at træde til som de Umyndiges Børge.“ Selv de, der tidligere havde næret Haab om, at Staten ikke behøvede at indblandes i denne Sag, indrømme nu Nødvendigheden af, at Statsmagten træder til, idet de seneste Katastrofer her i Landet have vist, at Dødet er alvorligere, end de oprindelig havde troet.

Egnende Betragtninger ere gjorte gjældende i den omtrent samtidig af Arbejderkommissionen afgivne Betænkning. Ogsaa her fremhæves det, at Interessenterne for Diebliffet mangle enhver Garanti for Kasserens enten siebliffelige eller vedvarende Solvens, og det udtales som Kommissionens Formening, at det er af Bigtighed, at der oprettes et virksomt Tilsyn med Bestyrelsen af Sparekasserne.

Idet Regjeringen ganske har kunnet slutte sig til de saaledes fremskillede Anskuelser om Manglerne ved den nuværende Ordning af Sparekassesevirkningerne og Nødvendigheden af en Reform af samme, har den ved Udarbejdelsen af foranstaaende Lovforslag væsentlig kunnet benytte det fra Sparekassekommissionen fremkomne Forslag som Grundlag. Navnlig er man ogsaa aldeles enig med Kommissionen deri, at der ikke fra Statens Side bør gjøres dybere Indgreb i Sparekassesevirkningens frie og selvstændige Udvikling, end dette til Opnaaelsen af de tilsigtede Diemed er uomgængelig nødvendigt. Man har endogsaa i denne Henseende paa enkelte Punkter ment at kunne gaa videre end Kommissionen, og forskellige Bestemmelser, der ere optagne i dennes Forslag, ville derfor findes at være udeladte her, idet den nærmere Ordning af disse Punkter da vil kunne ske igjennem Vedtægten for den enkelte Sparekasse, hvorved det vil blive muligt at tage Hensyn til dennes særlige Forhold og eiendommelige Krav. Paa den anden Side vil der i et enkelt Punkt forefindes en væsentlig Forskjel mellem Kommissionens Udkast og det nu foreliggende Forslag. Medens Kommissionen vistnok i al Almindelighed anerkjender, at Hovedopgaven ved en Reform af Sparekassesevirkningen bør være at skaffe Interessenterne den størst mulige Sikkerhed for deres Midler og at sikre Samsfundet mod Rystelser, hidrørende fra Administrationen af de Sparekasserne betroede store Midler, synes de Garantier, der i disse Henseender tilbydes Offentligheden ved Kommissionens Forslag, at være altfor svage. Thi den Virksomhed, der ved Kommissionsforslagets §§ 10 og 11 tillæg-